

УДК 159.9

Світлана МАНЖАРА

докторка філософії з психології,
викладачка кафедри психології, глибинної корекції та реабілітації,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
<https://doi.org/0000-0003-1003-0900>
e-mail: oleshko1008@gmail.com

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОВІДНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТИПОЛОГІЙ ОСОБИСТОСТІ

У статті здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз основних концепцій типології особистості, представлених у працях К. Хорні, К. Юнга, Е. Кречмера, У. Шелдона, Г. Хейманса і Р. Ле Сенна та К. Леонгарда. Розкрито особливості кожного підходу до класифікації особистості, визначено їхні концептуальні засади, критерії типологізації та можливості практичного застосування у психології. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу класичних психологічних типологій із сучасною поведінковою моделлю DISC та архетипною концепцією М. Марк і К. Пірсон. На основі проведеного аналізу встановлено, що, попри відмінності у теоретичних засадах, методологічних підходах і критеріях класифікації, між розглянутими типологічними моделями наявні суттєві спільні поведінкові, емоційні та мотиваційні характеристики.

Ключові слова: акцентуація; архетип; особистість; темперамент; характер.

Svitlana MANZHARA

Cherkasy Bohdan Khmelnytskyi National University

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LEADING PSYCHOLOGICAL PERSONALITY TYPOLOGIES

The article provides a thorough theoretical analysis of the main concepts of personality typology presented in the works of K. Horney, K. Jung, E. Kretschmer, W. Sheldon, G. Heymans and R. Le Senne and K. Leonhard. The features of each approach to personality classification are revealed, their conceptual foundations, typology criteria and possibilities of practical application in psychology are determined. Particular attention is paid to the comparative analysis of classical psychological typologies with the modern behavioral model DISC and the archetypal concept of M. Mark and K. Pearson. The common and distinctive features of these models are analyzed, and the possibilities of their complementarity in the process of studying individual psychological characteristics of a person are determined. The relationship between psychological types and archetypes according to M. Mark and K. Pearson, which reflect the deep motivational structures of the personality and are widely used in psychological counseling, communication, marketing, branding, and organizational psychology, is separately considered.

Based on the analysis, it was established that, despite the differences in theoretical foundations, methodological approaches, and classification criteria, there are significant common behavioral, emotional, and motivational characteristics between the considered typological models. This gives reason to consider them as complementary tools for the comprehensive study of personality, which make it possible to more fully describe the individual characteristics of a person, predict his behavior in various social situations, and increase the efficiency of professional interaction. The prospects of the integrated use of classical

psychological typologies, the DISC model, and the archetypal concept for psychological diagnostics, professional counseling, personnel management, development of leadership competencies, team formation, improvement of interpersonal communication, and construction of effective interaction strategies in the educational, organizational, and business environments are shown.

Keywords: accentuation; archetype; personality; temperament; character.

<https://doi.org/10.31891/PT-2026-3-14>

Стаття надійшла до редакції / Received 26.06.2026

Прийнята до друку / Accepted 02.08.2026

Опубліковано / Published 27.08.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Світлана МАНЖАРА

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Проблема класифікації особистості, характеру та темпераменту є однією із центральних у психології. Людська поведінка формується під впливом взаємодії біологічних, соціальних і психологічних факторів, тому дослідники різних напрямів створювали власні моделі опису індивідуальних відмінностей на основі тих чи тих співвідношень зазначених факторів. Моделі та типології особистості систематизують спостереження щодо характеру, темпераменту, способів взаємодії з іншими людьми та особливостей прийняття рішень. Проте кожна модель розглядає особистість лише через певну систему координат: соціальну поведінку, спрямованість психічної енергії, фізичну конституцію, емоційність або характерологічні особливості.

Проблема вивчення особистості належить до фундаментальних напрямів психології [1]. Незважаючи на значний розвиток сучасних психологічних теорій, питання класифікації індивідуальних особливостей людини залишається актуальним. Це пояснюється складністю структури особистості, яка формується під впливом біологічних, психологічних, соціальних та культурних чинників, що унеможливує створення єдиної моделі особистості, яка охоплюватиме усі особливості і критерії.

Протягом XX століття було створено значну кількість типологічних концепцій, кожна з яких відображає окремий аспект людської індивідуальності. Одні дослідники акцентували увагу на темпераменті, інші – на характері, мотивації, міжособистісній взаємодії або особливостях психічної діяльності. Класичні психологічні підходи до вивчення особистості поділяються на: психобіологічні (Е. Кречмер, У. Шелдон); біосоціальні (Г. Олпорт, К. Роджерс); психосоціальні

(А. Адлер, К. Хорні та неофрейдисти); психостатистичні або «факторні» (Г. Айзенк, Р. Кеттел). У сучасній психології дедалі більшого поширення набуває інтегративний підхід, який передбачає використання кількох моделей для комплексного аналізу особистості. Практична цінність типологічних моделей виявляється у сфері психологічного консультування, психотерапії, освіти, кадрового менеджменту, організаційної психології та розвитку лідерства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичні основи типології особистості були закладені у працях К. Юнга [2], який запропонував концепцію психологічних типів, що базується на спрямованості психічної енергії. Значний внесок у розвиток соціально-психологічного розуміння особистості зробила К. Хорні [3], яка розглядала поведінку людини через систему міжособистісних стратегій. Проблеми взаємозв'язку тілесної конституції та психологічних особливостей досліджували Е. Кречмер [4] і У. Шелдон [5]. Характерологічний напрям представлений працями Г. Хейманса, Р. Ле Сенна та К. Леонгарда [6], який запропонував концепцію акцентуацій характеру. У сучасній прикладній психології дедалі ширше використовуються поведінкова модель DISC [7] та архетипна концепція М. Марк і К. Пірсон [8], які дають змогу аналізувати мотиваційні та поведінкові особливості особистості у професійній діяльності, маркетингу та управлінні. Водночас у сучасній науковій літературі недостатньо дослідженим залишається питання інтеграції класичних психологічних типологій із сучасними поведінковими моделями.

Формулювання цілей статті

Метою статті є здійснення порівняльного аналізу класичних типологій особистості та визначення можливостей їхньої інтеграції із сучасними поведінковими моделями для комплексного дослідження особистості.

Виклад основного матеріалу

Психологічні типології виникли як спроба пояснити індивідуальні відмінності між людьми та передбачити особливості їхньої поведінки. Незважаючи на різноманітність підходів, усі вони спрямовані на виявлення відносно стійких характеристик особистості.

К. Хорні [3] розглядала особистість крізь призму міжособистісних стосунків та механізмів подолання базової тривоги. Вона виокремила три основні стратегії поведінки: орієнтація на людей

– людина прагне отримати підтримку, схвалення та емоційну близькість; для такого типу характерна потреба у прийнятті та залежність від соціальних зв'язків, підтримці та соціальному схваленні. Орієнтація від людей – виявляється у прагненні до незалежності, дистанціювання та самостійності. Орієнтація проти людей – характеризується конкуренцією, прагненням контролювати інших, домінуванням та боротьбою за вплив. Отже, модель К. Хорні зосереджена не на окремих рисах характеру, а на способах адаптації особистості до соціального світу.

Однією з найвідоміших психологічних типологій є концепція К. Юнга [2], відповідно до якої головною характеристикою особистості є спрямованість психічної енергії: екстраверти орієнтуються на зовнішній світ, соціальну взаємодію та практичну діяльність, інтроверти зосереджуються на внутрішньому світі переживань, рефлексії та аналізі. Згідно із науковцем, ці характеристики є базовими тенденціями психіки, які впливають на спосіб сприйняття інформації та взаємодію людини з оточенням.

Представники біопсихологічного, конституційного напрямку Е. Кречмер [4] і У. Шелдон [5] пов'язували психологічні особливості із фізичною будовою тіла (див. табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння теорій Е. Кречмера та У. Шелдона

Е. Кречмер	У. Шелдон
Астенічний – худорлява статура, схильність до самоаналізу	Ектоморфний – стриманість, схильність до усамітнення
Пікнічний – товариськість, емоційність	Ендоморфний – соціальність, доброзичливість
Атлетичний – наполегливість, активність, вольові якості	Мезоморфний – активність, упевненість

Попри історичну значущість цих концепцій, сучасна психологія не розглядає їх як достатньо обґрунтовані моделі пояснення особистості через відсутність переконливих емпіричних доказів прямого причинного зв'язку між тілобудовою та психологічними властивостями.

Перевагою моделі Г. Хейманса і Р. Ле Сенна є прагнення пояснити загальний стиль поведінки людини, а не окремі ізольовані риси. Науковці описували особистість через три основні властивості: емоційність, активність, первинність або вторинність переживань. На основі їхнього поєднання окреслено вісім типів характеру: нервовий,

сентиментальний, бурхливий, пристрасний, сангвінічний, флегматичний, аморфний, апатичний.

К. Леонгард запропонував концепцію акцентуацій характеру – «надмірного розвитку окремих рис, які залишаються у межах психологічної норми, але можуть впливати на поведінку» [6, с. 34]. Науковець розглядав акцентуації як крайні варіанти норми, за яких окремі риси характеру виражені особливо яскраво. Він окреслив 12 типів акцентуацій характеру: гіпертимний (гіперактивний), дистимний, циклоїдний, емотивний (емоційний), демонстративний, збудливий, застрягаючий, педантичний, тривожний (психастенічний), екзальтований (лабільний), інтровертований (шизоїдний, аутистичний), екстравертований (конформний). Сьогодні ця концепція широко використовується у психологічному консультуванні, освіті та психодіагностиці для аналізу індивідуальних особливостей поведінки.

Модель DISC [7] є поведінковою концепцією, яка описує переважний стиль взаємодії людини із соціальним середовищем. Вона описує чотири основні стилі: D (Dominance – домінування); I (Influence – вплив або inspire – натхнення); S (Steadiness – стабільність); C (Conscientiousness – сумлінність). На відміну від класичних психологічних типологій, DISC не намагається пояснити структуру особистості, а використовується як інструмент аналізу поведінки у професійній діяльності та міжособистісній комунікації.

Порівняльний аналіз різних типологічних концепцій окреслив наявність окремих функціональних відповідностей між ними. Так, стиль D (домінантний) демонструє подібність до орієнтації проти людей за К. Хорні та окремих рис збудливого й застрягаючого типів за К. Леонгардом. Стиль S (стабільність) частково співвідноситься з орієнтацією на людей, тоді як C (сумлінність) має спільні риси з інтроверсією за К. Юнгом та педантичною акцентуацією за К. Леонгардом. Водночас, такі відповідності є умовними й мають розглядатися як аналітична інтерпретація, а не як повна еквівалентність різних психологічних концепцій. Попри відмінність проаналізованих підходів, DISC має певні паралелі з попередніми теоріями (див. табл. 2).

12-ти позиційна архетипна модель М. Марк і К. Пірсон [8] ґрунтується на юнгіанській теорії та описує універсальні глибинні мотиваційні сценарії поведінки людини: Герой, Правитель, Бунтар, Маг, Мудрець, Шукач, Творець, Закоханий, Опікун, Свій хлопець, Невинний, Блазень.

Таблиця 2

Порівняння основних типологій особистості

DISC	К. Хорні	К. Юнг	К. Леонгард	Загальна характеристика
D	Орієнтація проти людей	Екстраверт	Збудливий, застрягаючий	Лідерство, конкуренція, прагнення результату
I	Орієнтація на людей	Екстравертний чуттєвий тип	Демонстративний	Комунікабельність, потреба у визнанні
S	Орієнтація на людей	Змішаний тип	Емотивний	Гармонія, підтримка, стабільність
C	Орієнтація від людей	Інтроверт	Педантичний	Аналіз, контроль, самостійність

Порівняння типів DISC та архетипів за М. Марк і К. Пірсон презентовані у таблиці 3.

Таблиця 3

Порівняння типів DISC та архетипів за М. Марк і К. Пірсон

DISC	Архетипи
D	Герой, Правитель, Бунтар
I	Блазень, Закоханий, Творець
S	Опікун, Невинний, Свій хлопець
C	Мудрець, Шукач, Маг

Акцентуації характеру та архетипи описують різні аспекти особистості, тому між ними немає прямої відповідності. Акцентуації (К. Леонгард) описують найбільш виражені риси характеру, а архетипи (М. Марк і К. Пірсон) – провідні мотиви, життєві ролі та способи взаємодії зі світом. Водночас, між ними наявні умовні паралелі (див. табл. 4).

Комплексне використання архетипної концепції разом із поведінковими моделями дає змогу ґрунтовніше дослідити мотиваційні механізми людської діяльності. Узагальнене порівняння описаних психологічних типологій презентоване у таблиці 5. Біопсихологічні концепції у цьому аналізі не враховувалися.

Відповідно, архетип Герой – це активний лідер, який прагне досягнень і подолання труднощів, тому він відповідає стилю D (домінантний) у типології DISC, стратегії «проти людей» у теорії К. Хорні, екстравертованій спрямованості за К. Юнгом, застрягаючому або гіпертимному типу за К. Леонгардом та пристрасному темпераменту за Хеймансом-Ле Сенном. Архетип Правитель також

орієнтований на владу, порядок і контроль. Йому близькі D, стратегія «проти людей», екстравертний мисленнєвий тип, педантична або застрягаюча акцентуація та темпераменти пристрасний або флегматичний. Архетип Бунтар прагне змінювати правила, кидати виклик системі. Це відповідає домінуванню (D), стратегії «проти людей», екстраверсії, збудливій акцентуації та бурхливому активному темпераменту.

Таблиця 4

Порівняння типології акцентуацій особистості за К. Леонгардом та архетипної теорії за М. Марк і К. Пірсон

Акцентуація (К. Леонгард)	Архетип (М. Марк і К. Пірсон)	Спільне
Гіпертимний	Герой, Блазень, Шукач	Активність, оптимізм, енергійність, любов до пригод
Дистимний	Мудрець	Стриманість, схильність до роздумів, серйозність
Циклоїдний	Маг	Мінливість внутрішніх станів, здатність до особистісних змін
Емотивний	Опікун, Закоханий	Співчуття, чутливість, емоційна теплота
Демонстративний	Закоханий, Правитель, Блазень	Потреба у визнанні, харизматичність, бажання бути в центрі уваги
Збудливий	Бунтар, Герой	Рішучість, імпульсивність, схильність діяти без зволікань
Застрягаючий	Герой, Правитель	Наполегливість, принциповість, боротьба за справедливість
Педантичний	Правитель, Мудрець	Організованість, порядок, відповідальність
Тривожний	Невинний, Опікун	Обережність, потреба в безпеці, сумлінність
Екзальтований	Закоханий, Маг	Сильні емоції, натхнення, захопленість
Інтровертований	Мудрець, Шукач	Самостійність, самозаглиблення, незалежність мислення
Екстравертований	Свій хлопець	Товариськість, орієнтація на групу, легкість у спілкуванні

Архетип Маг більше зосереджений на ідеях, трансформаціях і впливі через знання. Тому йому відповідає поєднання С + І, стратегія «від людей», інтуїтивний тип, демонстративна акцентуація та пристрасний темперамент. Архетип Мудрець орієнтований на знання та аналіз. Йому найближчі С (сумлінність), стратегія «від людей», інтровертний мисленнєвий тип, педантична або дистимна акцентуація та флегматичний темперамент. Архетип Шукач прагне свободи й самостійності. Його можна співвіднести із С або D, стратегією «від

людей», інтровертним інтуїтивним типом, дистимною акцентуацією та сентиментальним темпераментом.

Таблиця 5

Узагальнене порівняння провідних психологічних типологій особистості

Архетип (М. Марк і К. Пірсон)	DISC	К. Хорні	К. Юнг	К. еонгард	Хейманс-Ле Сенн
Герой	D	Проти людей	Екстраверт	Застягаючий, гіпертимний	Пристрасний
Правитель	D	Проти людей	Екстравертний мисленнєвий	Педантичний, застягаючий	Пристрасний, флегматик
Бунтар	D	Проти людей	Екстраверт	Збудливий	Бурхливий активний
Маг	C + I	Від людей	Інтуїтивний тип	Демонстративний	Пристрасний
Мудрець	C	Від людей	Інтровертний мисленнєвий	Педантичний, дистимний	Флегматик
Шукач	C або D	Від людей	Інтровертний інтуїтивний	Дистимний	Сентиментальний
Творець	I + C	Від людей	Інтуїтивний тип	Демонстративний	Сентиментальний
Закоханий	S + I	На людей	Екстравертний чуттєвий	Емотивний	Сентиментальний
Опікун	S	На людей	Чуттєвий тип	Емотивний	Сентиментальний
Свій хлопець	S	На людей	Екстраверт	Циклотимний	Сангвінік
Невинний	S	На людей	Екстравертний чуттєвий	Емотивний	Сангвінік
Блазень	I	На людей	Екстраверт	Гіпертимний, демонстративний	Бурхливий активний

Архетип Творець керується самовираженням і креативністю. Йому відповідають I + C, стратегія «від людей», інтуїтивний тип, демонстративна акцентуація та сентиментальний темперамент. Архетип Закоханий будує життя навколо стосунків. Тому його зіставляють із S + I, стратегією «на людей», екстравертним чуттєвим типом, емотивною акцентуацією та сентиментальним темпераментом. Архетип Блазень прагне радості, свободи та позитивних емоцій. Він відповідає I (вплив,

натхнення), стратегії «на людей», екстраверсії, гіпертимний або демонстративний акцентуації та бурхливому активному темпераменту.

Архетип Опікун прагне допомагати іншим і підтримувати їх. Він відповідає S, стратегії «на людей», чуттєвому типу, емотивній акцентуації та сентиментальному темпераменту. Архетип Свій хлопець цінує рівність, командну роботу та приналежність до групи. Йому відповідають S, стратегія «на людей», екстраверсія, циклотимна акцентуація та сангвінічний темперамент. Архетип Невинний характеризується довірливістю, оптимізмом і доброзичливістю. Йому близькі S, стратегія «на людей», екстравертний чуттєвий тип, емотивна акцентуація та сангвінічний темперамент.

Попри різне походження цих типологій, між ними простежуються закономірності: Архетипи Героя, Правителя та Бунтаря тяжіють до домінування, активності та лідерства; Мудрець, Шукач і Маг пов'язані із незалежністю мислення, аналізом та інтуїцією; Закоханий, Опікун, Свій хлопець і Невинний орієнтовані на співпрацю, взаємини та підтримку інших; Творець і Блазень відображають потребу в самовираженні, творчості та емоційній відкритості.

Проведений аналіз підтверджує, що жодна психологічна типологія не може вичерпно описати всю складність особистості. Кожна модель відображає лише окремий аспект психологічної реальності. Інтеграція класичних типологій із сучасними поведінковими моделями дає змогу підвищити ефективність психологічної діагностики, професійного відбору, управління персоналом, психологічного консультування та розвитку особистості. Водночас, подальші дослідження мають бути спрямовані на емпіричну перевірку можливостей комплексного використання різних типологічних моделей.

Висновки з даного дослідження

і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Порівняльний аналіз типологій особистості демонструє, що різні психологічні школи використовували різні критерії для пояснення індивідуальних відмінностей. К. Хорні акцентувала увагу на соціальних стратегіях людини, К. Юнг – на спрямованості психічної енергії, Е. Кречмер і У. Шелдон – на тілесних характеристиках, Г. Хейманс і Р. Ле Сенн – на базових психічних властивостях, а К. Леонгард – на акцентуаціях характеру. Попри відсутність прямої відповідності між моделями, простежуються спільні тенденції. Найбільш помітний зв'язок існує між типологією DISC та соціально-психологічною моделлю К. Хорні, а також між DISC і архетипною теорією М. Марк і

К. Пірсон. Отже, жодна типологія не може повністю описати складність людської особистості, проте сукупне використання різних підходів створює методологічне підґрунтя для повнішого розуміння особистості та сприяє підвищенню ефективності психологічної практики.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на емпіричну перевірку взаємозв'язків між класичними типологіями особистості, моделлю DISC та архетипною концепцією М. Марк і К. Пірсон, а також на розроблення інтегрованих психодіагностичних інструментів і вивчення можливостей їхнього практичного застосування у психологічному консультуванні, управлінні персоналом, освіті та розвитку лідерства.

Література

- Манжара С. О. Проблема особистості та її дослідження у контексті дуалізму психіки. *Психологічні координати розвитку особистості : реалії і перспективи* : зб. наук. матеріалів V Міжнарод. наук.-практ. онлайн-конф. (27-28 квітня 2020 р., м. Полтава). Полтава, 2020. С. 85-87.
- Юнг К. Г. Психологічні типи. Київ : Центр навчальної літератури, 2024. 680 с.
- Хорні К. Невротична особистість нашого часу. ЦЕРЕМ, 2026. 214 с.
- Kretschmer E. Physique and Character: An Investigation of the Nature of Constitution and of the Theory. Taylor & Francis, 2013. 364 p.
- Sheldon, W. H., & Stevens, S. S. (1970). The Varieties of Temperament : A Psychology of Constitutional Differences.
- Леонгард К. Акцентуйовані особистості. К. : Виш. шк. Головне видавництво, 1989. 375 с.
- Marston W. M. Emotions of Normal People. TTI International, 2012.
- Mark M., Pearson C. S. The Hero and the Outlaw: Building Extraordinary Brands Through the Power of Archetypes. New York : McGraw-Hill, 2001. 384 p.

References

1. Manzara S. O. Problema osobystosti ta yii doslidzhennia u konteksti dualizmu psykhyky. *Psykholohichni koordynaty rozvytku osobystosti : realii i perspektyvy* : zb. nauk. materialiv V Mizhnarod. nauk.-prakt. onlain-konf. (27-28 kvitnia 2020 r., m. Poltava). Poltava, 2020 [in Ukrainian].
2. Iunh K. G. Psykholohichni typy. Kyiv : Tsentr navchalnoi literatury, 2024. [in Ukrainian].
3. Khorni K. Nevrotychna osobystist nashoho chasu. TsEREM, 2026 [in Ukrainian].

4. Kretschmer E. Physique and Character: An Investigation of the Nature of Constitution and of the Theory. Taylor & Francis, 2013 [in English].
  5. Sheldon, W. H., & Stevens, S. S. (1970). The Varieties of Temperament : A Psychology of Constitutional Differences [in English].
  6. Leonhard K. Aktsentuiovani osobystosti. K. : Vysh. shk. Holovne vydavnytstvo, 1989 [in Ukrainian].
  7. Marston W. M. Emotions of Normal People. TTI International, 2012 [in English].
  8. Mark M., Pearson C. S. The Hero and the Outlaw: Building Extraordinary Brands Through the Power of Archetypes. New York : McGraw-Hill, 2001. 384 p.
- Mark M., Pearson C. S. (2001) The Hero and the Outlaw: Building Extraordinary Brands Through the Power of Archetypes. New York: McGraw-Hill [in English].